

Grybów
(Woj. Małopolskie)

**Bazylika pw.
św. Katarzyny Aleksandryjskiej**

Opis kościoła:

Jacek i Maria Łempiccy, *Święci w Polsce i ich kult w świetle historii*, Kraków 2008, str. 86-87
lub: Bernardyn

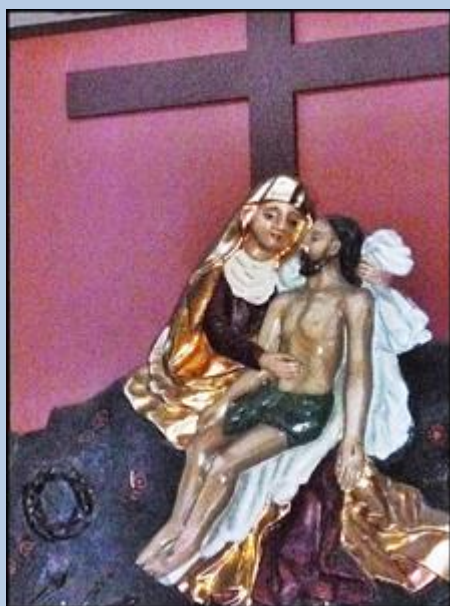
http://sancti_in_polonia.wietrzykowski.net/2b.html

Miasto położone na wschód od Nowego Sącza, założone zostało w XIV w. przy szlaku handlowym na Ruś i na Węgry.

Parafia erygowana w XIV w. W obecnym kościele parafialnym z w. XX pw. św. Katarzyny jest obraz Matki Boskiej Przedziwnej, otoczony kultem.

Jest tam też obraz św. Bernardyna z 1716 roku, w Jego święto obchodzony jest odpust.

W nieistniejącym kościele pw. św. Bernardyna z połowy XV w., spalonym w 1945 roku, był obraz św. Bernardyna, przyozdobiony w srebrną sukienkę, były przy nim wota. Obraz określano w XVIII w. cudownym. Na odpusty, 20 maja, przybywały wtedy pielgrzymki również z odległych stron.

Kościółek stał nad rzeką Siołkówką, Miejsce to upamiętnia dziś kamienna podmurówka biegnąca obrysem jego ścian. Data fundacji - 1455 rok jak i wezwanie św. Bernardyna wskazują, że powstanie jego można wiązać z pobytem św. Jana Kapistrana w Polsce. Tradycja mówi o jego pobycie w Grybowie i o tym, że polecił sprowadzić ten obraz św. Bernardyna. Legenda mówi też, że w kościele obok głównego ołtarza zachował się krzyżak modrzewiowy, na którym miał siedzieć św. Bernardyn (prawdopodobnie chodziło o św. Jana Kapistrana).

Najwięcej wiadomości o kościele i obrazie przynosi wizytacja z roku 1766, która opisuje również sposób odprawiana uroczystości odpustowej ku czci św. Bernardyna. Oto fragmenty opisu wspomnianej wizytacji (za *Tarnowskimi Studiami Teologicznymi*, 1983):

„Kościół Świętego Bernardyna sjenenskiego łaskami na tym miejscu wstawionego, zszedłszy od kościoła Farniego Grybowskiego na dół za rzeczkę Siołkówkę nazwaną jest ten kościół św. Bernardyna drewniany, w ścianach dobry, niedawno sporządzony w przyciesiach, od zachodu słońca mający dzwonnice w facyacie nad drzwiami wielkimi podwójnymi nad chórem, na które wieżyczce jest dzwon pomierny, drugi w kopułce nad dachem pomniejszy na środku kościółka wystawioney, dach na tym kościele jest dobry. Drzwi do tego kościoła jedne wielkie podwojnie od Zachodu słońca, drugie od południowej strony, trzecie od wschodu słońca od probostwa grybowskiego y z przysianeczkiem małym z tarcic, te wszystkie drzwi dobrze się zamykają. Posadzka w kościele św. Bernardyna z tarcic miejscami przetłala. Powala także z tarcic. Okien z południa sześć. Siódme od wschodu słońca za Wielkim Ołtarzem. Ósme okrągłe zabite. Ołtarzów w tym kościele jest trzy. Pierwszy św. Bernardyna łaskami z dawna słynącego, ten Ołtarz staroświeckiej roboty. Obraz przednio malowany, jakoby żywy był ten Święty, mensa konsekrowana. Ten obraz zamyka się zasuwą, to jest powtórny obrazem tegoż Świętego. Na wierzch obraz św. Józefa, y gradusy dwa drewniane. Drugi ołtarzyk mały Najśw. Panny od północnej strony, od południowej św. Antoniego Padewskiego, mensy ich potyrane i niekonsekrowane, o jednym gradusie drewnianym każdy z tych. Przy ołtarzu Najśw. Panny w chórze wielkim jest ambona malowana w gwiazdę zrobiona. Chór prostą robotą odmalowany, na tym jest pozytyw o głosach siedmiu reparaacyi potrzebujący. Ławki wielkie przed wielkim ołtarzem koło ścian stojące staroświeckie, także ku drzwiom podwojnym wielkim z obidwóch stron stoją ławki prostey roboty. Zakrystya z północney strony, w mniejszym chórze, w ścianach zdrowa o jednym maleńkim oknie z kratą żelazną. Prasy dwie z szufladami w tey zakrystyi”.

O wielkiej żywotności kultu św. Bernardyna świadczą też różnorodne wota, które zdobiły jego obraz. Zachowany ich wykaz z XVIII wieku ma wielkie znaczenie dla wyobrażenia sobie wyglądu tego nieistniejącego obrazu.

Pisano:

„obraz św. Bernardyna cudom w tym miejscu wstawiony, sukienka na nim srebrna, promienie wyzłocone koło głowy, sandały na nogach srebrne. Troista infuła i kawałek pastorału srebrne, litery IHS w promienie wyzłocone, wota srebrne dwa, wotum w serce duże jedno, wotów w serca mniejszych i większych jedenaste, nóżek srebrnych sześć. Wota kwadratowe srebrne z różnymi przedstawieniami według łask odebranych 32, ząb srebrny jeden. Krzyżyków srebrnych dwa, obrączka szczerozłota, portrecik w srebro oprawny na łańcuszkach srebrnych 1. Było daleko więcej tych wotów, tylko że

oneż blisko sztuk 100 wzięto na potrzeby fary, jako w Inwentarzu Farnim nowe srebro jest opisane. W tym kościele jest kielich srebrny staroświecki, wszystkie z pateną wyzlōcony z pasyjką srebrną”.

Pisano też:

„Gromadzili się tu pielgrzymi z okolicznych parafii szukać pomocy u Matki Bożej i u szczególnie tu czczonego św. Bernardyna”.

Cudowny obraz św. Bernardyna spalił się wraz z całym kościołem w 1945 roku.

zdjęcia: Jan Nitecki

zdjęcie w czerwonej obwódce zapożyczono z:
<http://obierzkierunek.pl/media/photo/2233>